

Delårsrapport

juni 2018

- Landstingets samlade prognos pekar mot ett resultat på plus 77 Mkr vilket 26 Mkr sämre än budget. Osäkerhetsmarginal i prognos är +/- 40 mkr.
- Intäktsidan med skatter, statsbidrag och finansnetto beräknas öka med 5 Mkr jämfört med budget.
- Verksamheternas nettokostnadsutveckling prognostiseras till 5,2 procent, jämfört med budgeterade 4,1 procent.
- Hälso- och sjukvårdens nettokostnader beräknas bli 126 Mkr högre än budgeterat. Finansförvaltningens prognos visar på ett överskott på 78 Mkr.
- Den 1 januari 2018 tog Landstinget Dalarna över ansvaret för länets kollektivtrafik. Det finns en ny Kollektivtrafiknämnd i landstingets politiska organisation samt en ny Kollektivtrafikförvaltning i tjänstemannaorganisationen.

LS 2018-09-24
LF 2018-10-15
LD18/01959

Innehållsförteckning

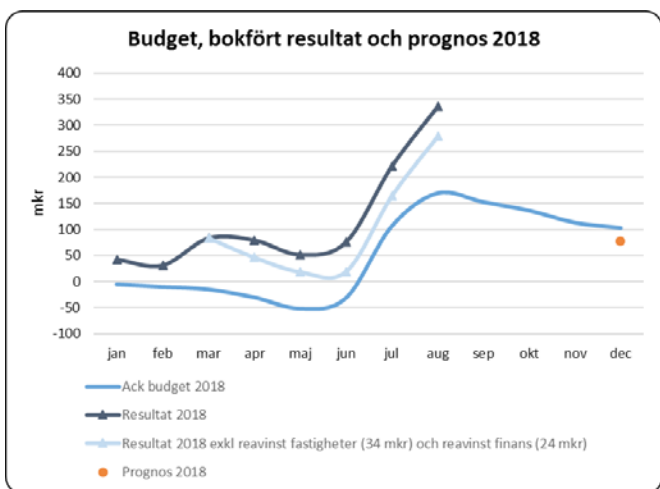
Övergripande.....	3
Ekonomi	5
Finansiell analys	7
Personal	8
Resultaträkning.....	12
Kassaflödesanalys.....	14
Balansräkning.....	16

Övergripande

En kvarvarande utmaning under budgetåret 2018 är att balansera verksamhet och ekonomi. Det är därför viktigt att det i landstinget skapas en god ekonomisk hushållning, vilket bland annat innebär att verksamheten ska vara ändamålsenlig och kostnadseffektiv i förhållande till identifierade behov.

Den ekonomiska strategin utgår från ett fortsatt koncerngemensamt fokus och på de avslutande stegen i struktur- och förändringsplanen som beslutades i juni 2015. För 2018 och 2019 har den ekonomiska målbilden reviderats från beslutad besparing om 150 Mkr ner till 70 Mkr, samt därutöver eventuella kvarvarande obalanser i verksamheterna. Målbilden skall uppnås genom fortsatt ökad effektivitet inom samtliga verksamheter.

Landstingets samlade prognos för 2018 pekar på ett resultat på plus 77 Mkr, vilket är 26 Mkr sämre än budget. Framsta orsaken är högre nettokostnader i verksamheten.

Omvärldsanalys

Högkonjunkturen fortsätter men enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) prognoser når den sin topp under 2019. Som en följd av detta förutses en svagare utveckling av skatteunderlaget då arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt.

Landstingssektorns resultat 2017 uppgick till 2,6 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,9 procent av skatter och statsbidrag och är en försämring jämfört med 2016. Landstinget Dalarna hör dock till de landsting som lyckats bryta en trend av underskott. Genom goda ekonomiska resultat 2016 och 2017 är det egna kapitalet åter positivt. Resultaten kan tillskrivas både ett hårt arbete med struktur- och förändringsplanen men också intäkter som ökat i snabb takt.

Kommande år kommer att kräva effektiviseringar av verksamheten för att klara en ekonomi i balans. De demografiska behoven, det vill säga behovsökningar för att vi blir fler och att en större andel av befolkningen befinner sig i kostsamma åldrar, ökar. Landstingens kostnader för hälso- och sjukvård har ökat snabbare än skatteunderlaget. Orsakerna är demografisk- och medicinteknikutveckling, nya läkemedel samt reformer och utökade uppdrag. Detta gäller även för Dalarna, nettokostnaderna i hälso- och

sjukvården prognostiseras öka jämfört med budget.

Befolkningsmängden i länet bedöms enligt SKL:s prognos öka årligen fram till 2025. Under första halvåret 2018 hade Dalarna ett födelseunderskott men ett positivt flyttnetto. Resultatet blev att Dalarnas befolkning ökade med 945 personer till 287 110 invånare.

Verksamhet

Vårdgaranti (lag)	avser	Mål	Dalarna	Riket
0 Telefon PV	juni 18	100%	93% (98%)	89% (88%)
7 Läkarbesök PV	juni 18	100%	81% (81%)	87% (89%)
90 1:a Läkarbesök	juni 18	100%	80% (71%)	82% (79%)
90 Operation/åtgärd	juni 18	100%	59% (61%)	73% (71%)

Föregående år inom parentes

(statistik för riket från www.vantetider.se i augusti 2018)

Den rådande bemanningsproblematiken leder till konsekvenser gällande vårdgarantiuppfyllelse och produktionsnivå inom flera områden, även om positiva inslag också finns. För närvarande är situationen försämrad inom några områden och flera insatser pågår för att vända utvecklingen. Riktade satsningar sker framförallt inom kirurgin.

Vid mätningar av vårdgarantin har landstinget Dalarna ett bättre värde än riksgenomsnittet när det gäller telefontillgänglighet i primärvården. Tillgängligheten till första besök i specialistvården är väsentligt förbättrad jämfört med föregående år och är nära snittet för riket. Måluppfyllelsen för operation/åtgärd har ytterligare försämrats och ligger nu 14 procentenheter sämre än rikssnittet. Väntetiderna till operation försämrades successivt under 2017 efter stängningen av vårdplatser på kirurgkliniken på Falu lasarett i november 2016, då väntetiderna till operation i Dalarna var bättre än riksgenomsnittet.

Verksamhetsstatistik ack			
	2018 06	2017 06	Diff %
Läkarbesök totalt	303 920	304 725	-0,3%
varav division Medicin	55 954	55 028	1,7%
varav division Kirurgi	97 070	97 361	-0,3%
varav division Psykiatri	12 312	12 175	1,1%
varav division Primärvård	138 584	140 161	-1,1%
Övriga besök totalt	406 154	393 112	3,3%
varav division Medicin	53 171	54 093	-1,7%
varav division Kirurgi	62 360	59 781	4,3%
varav division Psykiatri	63 393	58 286	8,8%
varav division Primärvård	227 230	220 952	2,8%
Vårdtillfällen	22 371	22 961	-2,6%
varav division Medicin	10 027	10 548	-4,9%
varav division Kirurgi	10 965	10 980	-0,1%
varav division Psykiatri	1 379	1 433	-3,8%
Vård dagar	125 716	131 604	-4,5%
varav division Medicin	57 485	62 291	-7,7%
varav division Kirurgi	46 013	45 396	1,4%
varav division Psykiatri	22 218	23 917	-7,1%

Läkarbesöken ligger på samma nivå som motsvarande tid föregående år, däremot har besök hos övriga personalkategorier ökat.

I slutenvården minskar antalet vårdtillfällen inom division medicin och psykiatri medan division kirurgi ligger i linje med föregående år. Vård dagarna minskar även de inom division medicin och psykiatri medan division kirurgi ökar. Antalet vård dagar och vårdtillfällen har minskat inom vissa områden som en direkt följd av att det har funnits färre disponibla vårdplatser.

Exempel på insatser som pågår just nu:

- Utveckling av e-hälso perspektivet
- Fler digitala lösningar är under utredning
- Mobilt sjukvårdsteam inom primärvården prövas i Västerbergslagen
- Projektet Oberoende av hyrpersonal intensifieras
- Utveckling och samverkansformer inom landstingets kirurgi ses över
- Projekt för att finna lämplig arbetstidsmodell pågår
- Aktiva och riktade rekryteringsinsatser genomförs

Uppföljning av uppdrag och mål

Landstingsfullmäktige har fastställt följande prioriteringar inför 2018:

- Jämlikhet – Landstingets verksamheter ska arbeta särskilt med att identifiera, utjämna och förebygga ojämlikheter i hälsa, samt kompensera för de skillnader som existerar.
- Medarbetare - Landstinget Dalarna ska vara en attraktiv arbetsgivare som i huvudsak bemannas med egen anställd personal. Behovet av inhyrd personal ska minimeras. Alla medarbetares kompetenser ska tas tillvara och utvecklas.
- Ekonomi – Landstinget Dalarna ska ha en långsiktig hållbar ekonomi och verksamheter som ryms inom tillgänglig ekonomisk ram, för att klara framtidens medicinska och tekniska utveckling. Detta ska göras på ett sätt som samtidigt säkerställer patientsäker vård.

Nämnderna har beslutat om styrkort innehållande strategiska mål för förvaltningarna, i Hälso- och sjukvårdens fall för divisionerna. Styrkortet kommer att följas upp i sin helhet i årsbokslutet, i delårsbokslutet finns prognos på måluppfyllelse för de strategiska målen.

Prognos delår 2018 för strategiska mål enligt styrkort			
Förvaltning/division	●	▲	■
Division Medicin	3	5	3
Division Kirurgi			
Division Psykiatri	2	2	0
Division Primärvård			
Tandvårdsförvaltningen	6	3	0
Central förvaltning	2	2	0
Landstingsfastigheter	5	4	0
Kultur- och bildningsförvaltningen	4	3	0
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	6	4	0
Landstingsservice	9	2	3
Hjälpmedel Dalarna	5	4	0
SUMMA	42	29	6

● mål uppfyllt ▲ mål delvis uppfyllt ■ mål ej uppfyllt

Sammantaget är bedömningen i delår att majoriteten av uppsatta strategiska mål kommer att nås, helt eller delvis. Inom områdena Medarbetare samt Ekonomi och Finans är prognosen att samtliga mål kommer att nås helt eller delvis.

Till årsredovisningen kommer en mer omfattande måluppföljning göras och tillsammans med den en bedömning av hur väl de övergripande målen i landstingsplanen nås.

Division Medicin bedömer att måluppfyllelsen kommer nås helt eller delvis på de flesta mått som går att bedöma i delårsbokslutet. Områden där man prognostiserar att man inte kommer nå målen är vårdgarantin för koloskopi och gastroskopi samt minskade överbeläggningar.

Prognosen för de strategiska målen på division psykiatri är god. Jämlikhetsmålet bedöms kunna nås delvis, detsamma gäller ekonomi.

För division Kirurgi och Primärvård saknas måluppföljning i delår.

Tandvårdsförvaltningen, Central förvaltning, Landstingsfastigheter, Kultur- och bildning och båda Hjälpmedelsförvaltningarna prognostiserar alla att deras strategiska mål kommer att nås helt eller delvis.

Landstingsservice har 14 strategiska mål, för nio av dessa är prognosen att de kommer nås helt och två delvis, resterande tre mål bedöms inte nås. Strukturerade dialoger internt i landstinget har ännu inte etablerats. Vårdnära service bedrivs idag vid patienthotellet samt som en pilot på kirurgkliniken i Falun. För att nå målen att service ska vara en självklar del av kvaliteten och vårdprocessen behövs ett beslut om breddinförande av vårdnära service.

Redovisning av måluppfyllelse finns i respektive förvaltnings och divisions delårsrapport.

Finansiella mål redovisas i avsnittet ”Finansiell analys”.

Aktuell information

Planeringsarbetet för planperioden 2019-2021 pågår. Landstings- och Finansplan har inte beslutats som brukligt i juni, beslut kommer istället på Landstingsfullmäktige i november.

Ekonomi

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Beslutad struktur- och förändringsplan för perioden 2015-2019 innehåller kostnadsminskningar motsvarande 700 Mkr. Besparingsmålet för 2018 har reviderats ner från 77 Mkr till 35 Mkr. Prognosen visar att endast en mycket begränsad del av besparingskraven 2018 kommer att uppnås.

Hälso- och sjukvården rapporterar att åtgärderna inom ramen för struktur- och förändringsplanen, del ett och två är genomförda. Vakans- och rekryteringsfrågan är alltså central. 2018 års besparingskrav på 32 Mkr kommer inte att nås enligt prognosen.

Övriga förvaltningar rapporterar genomförda åtgärder i enlighet med fattade beslut inom ramen för struktur- och förändringsplan.

Kollektivtrafikförvaltningen har tagit fram en omfattande åtgärdsplan för att minska kostnaderna med 55 Mkr per år.

Verksamhetens nettokostnader

Driftredovisning (Mkr)	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse
Landstingsstyrelsen			
Finansförvaltning	-701,8	-779,4	77,6
Central förvaltning - Hälsoval	-1 345,7	-1 346,3	0,6
Central förvaltning - Övrigt	-322,4	-316,0	-6,4
HS - Hälso- och sjukvårdsnämnd			
Hälso- och sjukvård	-5 969,8	-5 843,8	-126,0
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	-59,0	-57,3	-1,7
Fastighetsnämnden	37,7	28,7	9,0
Service-nämnden	9,2	9,2	0,0
Kultur- och bildningsnämnden	-154,8	-152,6	-2,2
Tandvårdsnämnden	-240,9	-228,2	-12,7
Kollektivtrafiknämnden	-578,1	-578,1	0,0
Patientnämnden	-5,8	-6,1	0,3
Revision	-6,0	-6,0	0,0
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	-5,3	-2,8	-2,5
Gemensam nämnd för kostsamverkan	-1,1	0,0	-1,1
Delsumma driftredovisning	-9 343,8	-9 278,7	-65,1
Vinst fastighetsförsäljning	33,6	0,0	33,6
Summa driftredovisning	-9 310,2	-9 278,7	-31,5

I prognosen för 2018 beräknas verksamhetens nettokostnader, exklusive jämförelsestörande vinst från fastighetsförsäljning, bli 65 Mkr högre än budgeterat.

Hälso- och sjukvårdens prognos visar att verksamheten kommer att kosta 2,2 procent mer än budgeterat och det största underskottet finns i division kirurgi. Divisionen har förutom en ingående obalans, ytterligare försämrade prognos på cirka 20 Mkr. Samtliga divisioners personalkostnader understiger budget på grund av det bekymmersamma vakansläget, i synnerhet för läkare inom psykiatri och primärvård. Ökade kostnader jämfört budget ses istället på inhyrd personal och köpt verksamhet.

Tabellen nedan visar prognosen uppdelas per division inom Hälso- och sjukvården.

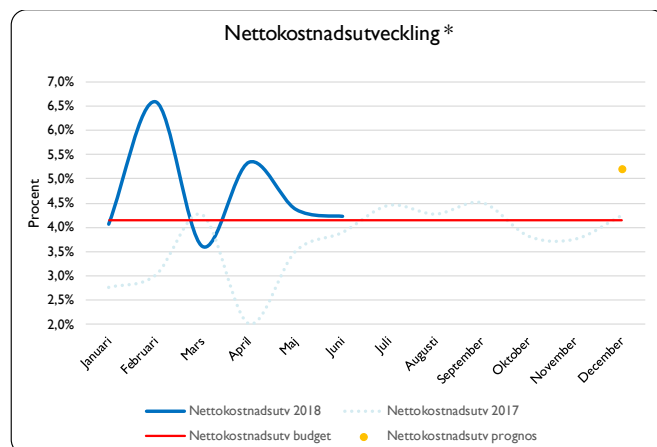
Division (mkr)	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse
Division Medicin	-1,9	0,0	-1,9
Division Kirurgi	-88,9	0,0	-88,9
Division Psykiatri	-10,9	0,0	-10,9
Division Primärvård	28,2	42,3	-14,1
Division HS gemensamt	-52,5	-42,3	-10,2
Summa	-126,0	0,0	-126,0

Finansförvaltningen beräknas lämna ett överskott på 78 Mkr, största delen härrör till övergripande buffertutrymmen, 15 Mkr avser statsbidrag.

Tandvårdsförvaltningen bedömer att avkastningskravet på 6 Mkr som förvaltningen har för 2018 inte kommer att kunna uppnås. Prognosen för helår är ett underskott på 7 Mkr, 13 Mkr sämre än budget. De externa intäkterna understiger budget vilket beror på fortsatta vakanser på tandläkare samt att de nyanställda tandläkarna inte är inne i produktion fullt ut.

Central förvaltning har en prognos som är 6 Mkr sämre än budget och de största orsakerna till det är kostnader för ökad bevakning på akuten i Mora samt EU-vård, asylsökandes och papperslösa sjukvård.

Landstingsfastigheters överskott gentemot budget består av ökning på externa hyror samt lägre räntor och avskrivningar som en följd av lägre investeringar än planerat.

* exkl. jämförelsestörande poster för övertagande av kollektivtrafik samt vinst från fastighetsförsäljning

För att kunna följa nettokostnadsutvecklingen 2018 har justeringar gjorts för de effekter som uppkommer av övertagandet av kollektivtrafiken. I prognosen bedöms verksamhetens nettokostnad (exklusive vinst från fastighetsförsäljning) bli 0,7 procent högre än budgeterat 2018. Prognostiserad nettokostnadsutveckling är 5,2 procent och utfall per juni är i enlighet med budget, 4,2 procent.

Finansiering

Skatter, statsbidrag mm (Mkr)	Prognos netto	Budget	Avvikelse
Skatteintäkter	6 851	6 878	-27
Uljämningsbidrag och statsbidrag	2 573	2 573	0
Finansiella intäkter	5	5	0
Jämförelsestörande reavinst	50		50
Finansiella kostnader	-92	-74	-18
Summa skatteintäkter och finansnetto	9 387	9 382	5

Sammanlagt är prognosen för skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto 5 Mkr bättre än budgeterat. Prognosen för skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning bygger på SKL:s prognos från augusti.

De jämförelsestörande reavinsterna i prognosen avser 50 Mkr i reavinst kopplat till pensionsmedelsförvaltning.

Resultat – Prognos

Resultaträkning (Mkr)	2018		2017	
	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Verksamhetens nettokostnad	-4 369	-8 997	-8 939	-7 969
Avskrivningar	-172	-347	-340	-322
Jämförelsestörande reavinst	34	34		
Verksamhetens nettokostnad	-4 507	-9 310	-9 279	-8 291
Skatteintäkter	3 430	6 851	6 878	6 436
Uljämningsbidrag och statsbidrag	1 170	2 573	2 573	2 159
Finansiella intäkter	4	5	5	7
Jämförelsestörande poster	24	50		16
Finansiella kostnader	-44	-92	-74	-81
Periodens resultat	76	77	103	246

Sammanfattningsvis beräknas prognos för landstinget totalt, det vill säga verksamhetens nettokostnader, skatteintäkter, statsbidrag och finansiella poster. Prognosen är plus 77 Mkr för 2018, vilket är 26 Mkr sämre än budget.

Landstinget har efter 2017 ett eget kapital som uppgår till 32 Mkr. Ett fel i räkenskaperna har rättats och den del som avser åren innan 2018 (40 Mkr) har rättats mot det egna kapitalet i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings (RKR:s) rekommendationer. Felet avsåg för låga sociala avgifter bokförda på framförallt semesterlöneskulden, vilket påtalades i revisorernas granskning av årsbokslutet.

Blir årets resultat i enlighet med prognos kommer eget kapital att vara 69 Mkr efter bokslutet.

Finansiella mål och nyckeltal	Delår 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Delår 2017	Resultat 2017	Prognos målpåfyllelse
Finansiella mål						
Årets resultat, Mkr (enligt balanskrav)	76	77	103	151	230	▲
Resultatet, enligt balanskravet, ska vara ett överskott på minst 1 procent per år av skatte- och statsbidragsintäkterna, %	1,7	0,8	1,1	3,5	2,6	▲
Likviditeten, exkl. placerade pensionsmedel, ska fortlöpande ha en positiv utveckling och garantera adekvat kortsiktig betalningsberedskap, Mkr	522	424	424	531	644	●
Nyckeltal						
Skattesats	11,63	11,63	11,63	11,16	11,16	
Skatteintäkts- och generella statsbidragsutveckling, %	7,0	7,0	7,3	4,6	5,4	
Nettokostnadsutveckling, exkl jämf störande %	4,2	5,2	4,1	3,9	4,2	
Årets investeringar, Mkr	256	442	628	155	386	
Resultat att återställa, Mkr				-74		
Placerade pensionsmedel, Mkr	698	808	821	536	579	
Soliditet %	1	1	2	-1	1	
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse, %	-94	-88	-89	-111	-99	
Lån vid årets slut, Mkr	300	300	300	400	300	
Ansvarsförbindelse pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt, Mkr	4 764	4 662	4 759	4 981	4 806	
Pensionsavsättning, förmånsbestämd ålderspension inkl. löneskatt, Mkr	3 058	3 200	3 180	2 799	2 910	

● mål uppfyllt ▲ mål delvis uppfyllt ■ mål ej uppfyllt

Finansiell analys

Periodens resultat

Akkumulerat resultat per juni visar ett överskott på 76 Mkr vilket är 107 Mkr bättre än budget för perioden. Justerat för jämförelsestörande poster är resultatet 19 Mkr, vilket är 50 Mkr bättre än budgeterat. De jämförelsestörande posterna består av reavinster på fastighetsförsäljning (34 Mkr) samt reavinst kopplade till pensionsmedelsförvaltning (24 Mkr). Finansförvaltningens utfall per juni är 100 Mkr bättre än budget vilket beror på att statsbidrag och övergripande buffertar ännu inte fördelats till verksamheterna. Hälso- och sjukvårdens resultat är 70 Mkr sämre än budget. Det är främst beroende på kostnader för stafettläkare, högspecialiserad vård, läkemedel samt särskilda personalsatsningar för att möta bemanningsproblematiken.

Nettokostnadsutvecklingen per juni ligger i nivå med budget men beräknas för helåret bli drygt en procentenhet högre än budgeterad nivå.

Finansnettot uppgår till -16 Mkr, vilket är 24 Mkr lägre jämfört med föregående år. Skillnaden beror dels på lägre realisationsvinster i år. Den finansiella kostnaden för pensionskulden är i år 43 Mkr, 9 mkr högre än i fjol. Ökningen är enligt prognos från KPA.

Finansiell ställning

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2018 är 628 Mkr, varav 300 Mkr avser fastighetsinvesteringar. Prognosen för 2018, som bygger på respektive förvaltnings prognos, visar ett ianspråktagande av investeringsbudgeten om cirka 440 Mkr, 188 Mkr lägre än budget. Merparten avser fastighetsinvesteringar som prognostiseras till 170 Mkr, vilket är 130 Mkr lägre än budget. Bland annat har två stora projekt flyttats till 2019, bussdepå i Ludvika samt köp av fastighet till Dalarnas Museum.

Årets investeringar är 100 Mkr högre än vid delår 2017 och uppgår till 256 Mkr. Fastighetsinvesteringarna utgör 88 Mkr, vilket är 33 Mkr mer än föregående år.

Likvida medel

Likvida medel har under delåret minskat från 644 Mkr till 522 Mkr i slutet av juni. En minskning av likviditeten per helår är budgeterad. Minskningen under delåret beror bland annat på utökning av placerade pensionsmedel.

Pensionseskuld

Den totala pensionsförpliktelsen inkl löneskatt uppgår per juni till 7 822 Mkr. Rådet för kommunal redovisning har definierat begreppet återlån som skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel enligt marknadsvärde, 763 Mkr.

Pensionsmedlen är lägre än pensionsförpliktelsen, vilket innebär att landstinget använt pensionsmedlen till investeringar och den löpande verksamheten. Återlånade pensionsmedel uppgår till 7 059 Mkr.

Långfristiga skulder

Ingen förändring av landstingets externa upplåning har skett under perioden.

Under rubriken ingår även gåvor till landstinget då allmänheten donerat pengar.

Pensionsmedel

Det bokförda värdet var vid årets början var 579 Mkr och har ökat till 698 Mkr vid slutet av juni.

Återinvesterade reavinsten vid omplaceringar, samt nya placeringar har bidragit till att öka det bokförda värdet.

Personal

Sammanfattning

Löneöversynen 2018, alla förbund förutom Lärarförbunden är klara och utbetalningen av den nya lönen har skett under maj och juni.

Central Förvaltning

Arbetet med regionaliseringen fortsätter. Antal anställda har ökat mot föregående år till stor del beroende på utbildningsanställningarna som placerats inom Personalenheten. Projektet GDPR har slutförts med bland annat fastställande av struktur och organisation för att tillgodose krav utifrån ny dataskyddsförordning.

Hälso- och sjukvården

Uppdragsutbildningen för undersköterskor är slutförd och 28 av 30 har genomfört sin sjuksköterskeutbildning och påbörjat sin anställning som sjuksköterska i särskilt anvisade verksamheter.

Rekrytering av tre nya divisionschefer har påbörjats och förslag på en ny divisionsindelning har informerats om på MBA HoS under maj 2018.

LD Hjälpmedel/LD Hjälpmedel Dalarna

Inom LD Hjälpmedel har antalet anställda ökat med anledning av att vakanta tjänster tillsatts, planering för kommande pensionsavgångar och långtidssjukskrivningar. I början av året var sjukfrånvaron hög men den har idag minskat till cirka 3 procent.

LD Hjälpmedel Dalarna genomgår ett generationsskifte och rekryteringar har pågått under början av året. Antalet anställda har ökat, även timanställda och övertid. Personalomsättning och sjukskrivningar har lett till övertid.

Kultur och bildning

Antalet faktiska årsarbetare skiljer sig inte från föregående år, däremot är antalet anställda färre. Förändringen återfinns framförallt på folkhögskolorna, med variationer i antalet tim- och visstidsanställda.

Sjukfrånvaron har minskat med över två procentenheter, och ligger nu på 4,5% av ordinarie arbetstid.

Landstingsservice

En mätning av patienttransporter har genomförts, anledningen till genomförd mätning är det utredningsuppdrag som tilldelades Landstingsservice gällande att utreda möjligheten att i framtiden avlasta vården med patienttransporter.

Tandvårdsförvaltningen

I Folk tandvårdens verksamhetsplan för 2018 så har förvaltning och nämnd valt att fortsätta med fokus medarbetare. Satsning på rekrytering/bemannning samt handledning och vidareutbildning fortsätter. Varje klinik jobbar för att skapa sin bästa arbetsplats. Medarbetarenkät har genomförts under året i syfte att utveckla Folk tandvården Dalarna till en mer attraktiv arbetsgivare. Glädjande kan konstateras goda resultat på medarbetarundersökningen och den särskilda utbildningssatsningen har varit välutnyttjad. Sjukfrånvaron är fortsatt hög, men en tydlig minskning kan ses.

Landstingsfastigheter

God stämning i verksamheten med fortsatt mycket låg sjukfrånvaro, dock hög arbetsbelastning på grund av ökad volym investeringar.

Rekryteringar har fortsatt fallit väl ut, men bekymmersamt att upphandla projektorganisationer på grund av brist på ingenjörer, tekniska specialister och annan arbetskraft inom bygg- och fastighetssektorn.

Kollektivtrafikförvaltningen

Är en del av Landstinget Dalarna sedan den 1 januari 2018.

Personalstatistik

Definitioner

Antal anställda är antalet personer, vilka innehar en månadsavlönad anställning.

Antal årsarbetare är antal månadsavlönade ggr anställningens överenskomna sysselsättningsgrad

Antal faktiska årsarbetare beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund/vidareutbildning med lön.

Arbetad tid anger antalet arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår inte. Redovisas med en månads fördröjning.

Helårsekvivalent är lika med 1 700 arbetade timmar.

Årsarbetare och anställda	2018	2017	Förändring 2018-2017
Antal faktiska årsarbetare	7 951	7 709	3,1% (2,1%**)
Antal anställda, total	9 286	9 079	2,3% (1,2%**)
- varav heltid	8 292	8 016	-
- varav deltid	994	1 063	-

** Förändring exklusive Kollektivtrafikförvaltningen

Totalt för landstinget har antalet faktiska årsarbetare ökat med 242 i jämförelse med motsvarande period 2017, varav 78 inom Hälso- och sjukvården. Trots denna ökning kvarstår svårigheter att rekrytera vissa bristyrken. Nya Kollektivtrafikförvaltningen står för 84 faktiska årsarbetare.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för perioden var 96,9 procent - föregående period 96,6 procent.

Förändringen av antal faktiska årsarbetare fördelar sig mellan förvaltningarna enligt nedanstående tabell.

Antal faktiska årsarbetare per förvaltning			
Förvaltning	2018-06-30	2017-06-30	Förändring
Central förvaltning	462,4	408,8	53,6
Hjälpmedel Dalarna	88,8	76,9	11,9
Hjälpmedel LD Dalarna	67,5	60,7	6,7
Hälso- och sjukvården	6139,1	6061,0	78,2
Kollektivtrafikförvaltningen	83,9	0	83,9
Kostsamverkan Mora	33,9	40,16	-6,3
Kultur- och bildning	151,0	151,9	-0,9
Landstingsfastigheter	25,2	22,8	2,4
Landstingsservice	471,6	464,7	6,8
Patientnämnd	4,0	4,3	-0,3
Revisionskontoret	1,0	1,0	0
Tandvårdsförvaltningen	422,5	416,4	6,1
Totalt	7 950,8	7 708,7	242,1

Arbetad tid (jan-juni)	Ack 2018	Ack 2017	Förändring 2018-2017
Budget Arbetad tid, timmar, anställda	7 092 767	6 770 259	-
Arbetad tid timmar, anställda	6 476 085	6 265 630	3,4% (2,2%**)
- varav timanställda	230 772	193 782	19,1% (17,2%**)
- varav mertid/övertid samtlig personal	96 987	83 455	16,2% (15,0%**)
- varav arbete under jour/beredskap läkare	83 018	81 723	1,6%
Arbetade timmar stafettläkare	78 169	71 074	10,0%

* Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2017-2018. En dag = 48672 tim.

** Förändring exklusive Kollektivtrafikförvaltningen

Arbetad tid (jan-juni) förändring 2017 - 2018 per förvaltning		
Förvaltning	Timmar*	Procent*
Central förvaltning	69 988	15,7
Hjälpmedel Dalarna	11 392	15,5
Hjälpmedel LD Dalarna	2 721	5,0
Hälso- och sjukvården	18 974	0,4
Kollektivtrafik	72 097	
Kostsamverkan Mora	-1 278	-4,4
Kultur- och bildning	338	0,3
Landstingsfastigheter	2 392	10,5
Landstingsservice	25 164	6,7
Patientnämnd	42	1,2
Tandvårdsförvaltning	8 754	2,5
Totalt	210 455	3,2

* Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2017-2018.

Beställarenheten för tandvården, Finansförvaltningen och Revisionskontoret inkluderas i totalen men redovisas inte separat i tabellen.

Antalet arbetade timmar har ökat i Landstinget Dalarna i jämförelse med samma period 2017, ökningen ligger framförallt inom Central förvaltning, där ökningen bland annat kan förklaras av de utbildningsanställningar som placerats inom personalenheten och Kollektivtrafikförvaltningen som också bidrar till en del av ökningen övertid/mertid som ökat med 16,2% (15,0% exklusive Kollektivtrafiken).

Arbetad tid (jan-juni)		
förändring 2017 - 2018 per yrkesgrupp		
Yrkesgrupp	Timmar*	Procent*
Sjuksköterskor m.fl	26 624	1,5
Undersköterskor m.m.	10067	0,8
Läkare	-800	-0,1
Tandläkare	6 577	10,0
Tandsköterskor m.fl	-469	-0,2
Adm/Ledn	110 774	15,7
Medicinsk sekreterare	769	0,2
Rehab/Förebyggande	1 963	0,4
Sjukhustekn/Lab pers	13 850	6,7
Utb/Kultur	2 556	2,4
Teknik	12 301	12,7
Service	24 824	6,7
Övrig personal	1 419	331,5
Summa arbetad tid	210 455	3,4

*Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2017-2018. Övrig personal består av ungdomsferiearbeten (inom HoS och Tandv)

Förändringen av den arbetade tiden fördelar sig mellan olika yrkesgrupper enligt ovanstående tabell.

Valda personal-kostnader*	2018		2017
	Ack utfall**	Prognos	Resultat
(mkr)			
Löner exklusive sociala avgifter**	1 874	4,8%	3 614
Inhyrd personal, läkare	114	15,8%	219
Inhyrd personal, övrigt	4	78,7%	7

* Exklusive Kollektivtrafikförvaltningen

** Visar ackumulerat utfall samt jämförelse med föregående år

Kostnaderna för löner (exklusive sociala avgifter) ligger både i utfallet under första halvåret och i prognosen drygt fyra procent högre än föregående år. Detta är däremot lägre än vad som budgeterats, 5,7 procent. Det är främst i hälso- och sjukvården, till följd av vakansläget, som den lägre lönekostnadsutvecklingen återfinns.

Samtidigt som lönekostnader (exklusive sociala avgifter) förväntas bli lägre är prognosen för inhyrda läkare 94 Mkr högre än budget. Inom hälso- och sjukvården förväntar man sig ett helårsutfall för 2018 som är i nivå med 2017, 219 Mkr. Störst avvikelse mot budget finns i division psykiatri och primärvård, men samtliga divisioner prognostiserar högre kostnader än vad som budgeterats.

Personalomsättning per yrkesgrupp	2018	2017
Sjuksköterskor m.fl	6,2%	4,7%
Undersköterskor m.fl	6,5%	5,1%
Läkare	5,2%	3,8%
Tandläkare	6,6%	5,4%
Tandsköterskor m.fl	8,1%	4,4%
Adm/Ledn	4,1%	4,3%
Medicinska sekreterare	3,0%	4,4%
Rehab/Förebyggande	5,4%	8,1%
Sjukhustekn/Lab pers	4,3%	5,4%
Utb/kultur	4,8%	0,8%
Teknik	7,9%	6,1%
Service	4,1%	3,1%
TOTALT	5,6%	4,8%

Personalomsättningen visar på en ökning inom nästan alla yrkeskategorier mot föregående år, förutom inom grupperna Adm/ledning, Medicinska sekreterare, Rehab/förebyggande och Sjukhustekn/Lab pers. Viktigt att poängtera är att dessa siffror är rörliga och en ögonblicksbild i jämförelse med samma period föregående år, samt att pensionsavgångar är en del av personalomsättningen.

I nedanstående tabell visas hur många anställda som slutat under tiden januari – juni 2018. Det gäller endast månadsavlönade, tillsvidareanställda, vilka helt lämnat sin anställning i landstinget. Den så kallade interna rörligheten är alltså inte medräknad. Tabellen visar också antal tillsvidareanställda som fyller 65 år eller mer under 2018.

Antal avgångar per förvaltning januari-juni (Tillsvidareanställd personal)			
Förvaltning	Totalt	Varav pension	Antal 65 år 2018-01-01
Central förvaltning	26	10	27
Förtroenderevisor	0	0	-
Hjälpmiddel Dalarna	4	2	3
Hjälpmiddel LD Dalarna	3	2	4
Hälso- och sjukvården	354	117	258
Kollektivtrafik	4	0	0
Kostsämverkan Mora	1	1	2
Kultur- och bildning	4	3	7
Landstingsfastigheter	1	1	2
Landstingsservice	19	9	7
Patientnämnden	0	0	1
Tandvårdsförvaltning	35	11	24
Totalt	451	156	335

Av de som slutat under första halvåret har 35 procent avgått med pension.

Sjukfrånvaro	Ack 2018	Ack 2017	Förändring 2018-2017 procentenheter
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	6,8	6,8	-
Korttidssjukfrånvaro (dag1-14) i % av ordinarie arbetstid	2,7	2,4	0,3 (0,3)**

** Förändring exklusive Kollektivtrafikförvaltningen

Den totala sjukfrånvaron ligger på samma nivå som 2017, men den korta sjukfrånvaron har ökat något i jämförelse med samma period 2017.

Resultaträkning

(Mkr)	Not	Utfall jan-juni 2018	Utfall jan-juni 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Resultat 2017
Verksamhetens intäkter	1	968	722			1 393
Jämförelsestörande intäkt	2	34		34		
Verksamhetens kostnader	3	-5 338	-4 720			-9 362
<i>Netto</i>		-4 336	-3 998	-8 997	-8 939	-7 969
Avskrivningar		-172	-158	-347	-340	-322
Verksamhetens nettokostnader		-4 508	-4 156	-9 310	-9 279	-8 291
Skatteintäkter	4	3 430	3 211	6 851	6 878	6 436
Generella statsbidrag och utjämning	5	1 170	1 088	2 573	2 573	2 159
Finansiella intäkter	6	4	3	5	5	7
Jämförelsestörande finansiella poster	7	24	46	50		16
Finansiella kostnader	8	-44	-41	-92	-74	-81
Periodens resultat		76	151	77	103	246
Resultat enligt balanskravet	9	76	105	77	103	230

Redovisningsprinciper

Samma redovisningsprinciper som vid bokslut 2017 tillämpas i denna delårsrapport.

Noter till resultaträkning

Not 1 Verksamhetens intäkter	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Patientavgifter	223	144	273
Försäljning av hälso- och sjukvård inkl. tandvård	252	245	450
Bidrag	242	169	338
Övriga intäkter	251	164	332
Summa verksamhetens intäkter	968	722	1 393
Not 2 Jämförelsestörande intäkt	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Försäljning Biskopsgården, fastigh Läkaeren 11	29		
Försäljning Hästberg, fastigh Håggen 24	5		
Summa jämförelsestörande intäkt	34		
Not 3 Verksamhetens kostnader	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Lönekostnader	1 891	1 788	3 462
Sociala avgifter	673	612	1 205
Pensionskostnader	309	267	553
Övriga personalkostnader	27	25	53
Summa personalkostnader	2 901	2 692	5 273
Högspecialiserad sjukvård	263	272	523
Patienthotell	3	1	6
Köp av länssjukvård	82	67	149
Köp av primärvård	25	28	54
Hälsoval	112	106	216
Inhyrd personal	117	100	219
Läkemedel	523	502	1 009
Övriga kostnader	1 312	952	1 913
Summa övriga kostnader	2 437	2 028	4 089
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	5 338	4 720	9 362
Not 4 Skatteintäkter	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Preliminära skatteintäkter	3 435	3 228	6 455
Slutavräkning innevarande år	4	-23	-29
Slutavräkning föregående år	-10	6	10
Summa skatteintäkter	3 430	3 211	6 436

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Inkomstutjämning	691	637	1 274
Regleringsbidrag /-avgift	-43	-56	-113
Kostnadsutjämning	87	85	171
Statsbidrag för läkemedel	409	378	768
Statsbidrag för flyktingar	26	15	59
Del av välfärdsmiljarden	0	29	-
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 170	1 088	2 159
Not 6 Finansiella intäkter	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Reavinster	1	1	2
Övriga finansiella intäkter	3	2	5
Summa finansiella intäkter	4	3	7
Not 7 Jämförelsestörande finansiella poster	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Jämförelsestörande reavinst	24	46	46
Reavinst på placerade pensionsmedel	24	40	40
Valutakursvinst försäljning SSGA	-	6	6
Lösen av swappar			-30
Summa jämförelsestörande finansiella poster	24	46	16
Not 8 Finansiella kostnader	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Räntedel pensionskostnader	43	34	68
Övriga finansiella kostnader	1	7	13
Summa finansiella kostnader	44	41	81
Not 8 Avstämning mot kommunallagens (KL) balanskrav	Prognos Jan-dec 2018	Jan-dec 2017	
Årets resultat	77	246	
Reducering av realisationsvinster	-34	-16	
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	34		
Ingående resultatvärden	0	-226	
Resultat att reglera enligt balanskravet	77	4	

Kassaflödesanalys

(Mkr)	Not	Delår juni 2018	Delår juni 2017	Bokslut dec 2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Periodens resultat		76	151	246
Justering för ej likviditetspåverkande poster				-
Avskrivningar		172	158	322
Nedskrivningar				-
Försäljningar/utrangeringar		-32	1	-1
Avsättningar				
- pensionsskuld		149	102	212
Ökning(-)/Minskning(+)/förråd		2	0	-8
Ökning(-)/Minskning(+)/fordringar		-98	50	23
Ökning(+)/Minskning(-)/kortfristiga skulder		-43	-85	112
Totalt kassaflöde från löpande verksamhet		226	377	906
INVESTERINGSVERKSAMHET				
Investeringar	1	-256	-161	-386
Finansiella avyttringar	2	41		
Finansiella investeringar	3	-14	-2	-50
Erhållna investeringsbidrag		-	-	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-229	-163	-436
FINANSIERINGSVERKSAMHET				
Förändring av långfristiga skulder	4	0	0	-100
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		0	0	-100
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-3	214	370
Likvida medel, inkl. placerade medel vid periodens början	5	1223	853	853
Likvida medel, inkl. placerade medel vid periodens slut	5	1220	1067	1223
Förändring		-3	214	370

Noter till kassaflödesanalys

Not 1	Delår juni 2018	Delår juni 2017	Bokslut dec 2017
Kollektivtrafik varav IB (51mkr)	52		
Tandv	6		
Central fv	41		
Fastighet	88		
kultur-o bildning	2		
Hälso-o sjukv	50		
Landsstingsservice	1		
Hjälpmedel	16		
Summa investeringar	256		
Not 2	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Försäljning Biskopsgården, fastigh Läkaren 11	35		
Försäljning Hästberg, fastigh Häggen 24	6		
Summa finansiella avyttringar	41		
Not 3	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Lån Dalatrafik AB			50
Övertag aktier AB Dalatrafik	12		
Övertag aktier TiB	1		
Övertag aktier Transitio	1		
Summa finansiella investeringar	14		
Not 4	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Lån Kommuninvest	0	0	-100
Not 5	Jan-juni 2018	Jan-juni 2017	Resultat 2017
Pensionsportfölj	698	536	579
Likvida medel	522	531	644
Summa	1 220	1 067	1 223

Balansräkning

(Mkr)	Not	Delår juni 2018	Delår juni 2017	Budget dec 2018	Bokslut dec 2017	Prognos dec 2018
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella tillgångar		25	35		30	51
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>						
– Byggnader och mark		1 829	1 831	2 450	1 896	2 066
– Maskiner och inventarier		863	754	850	752	961
Pågående investeringar		203	170		167	137
Finansiella anläggningstillgångar		191	129	95	177	191
Summa anläggningstillgångar		3 111	2 919	3 395	3 022	3 407
Omsättningstillgångar						
Förråd		44	38	36	46	45
Kortfristiga fordringar		627	503	537	529	551
Kortfristiga placeringar	1	698	536	821	579	808
Likvida medel	2	522	530	424	644	424
Summa omsättningstillgångar		1 891	1 607	1 818	1 798	1 828
SUMMA TILLGÅNGAR		5 002	4 526	5 213	4 820	5 235
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	3	68	-57	113	32	69
varav periodens resultat		76	151	103	246	77
Förändring riskhanteringsfond					-4	
Avsättningar						
Pensionsavsättning		3 058	2 799	3 180	2 909	3 200
Övriga avsättningar		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa avsättningar		3 058	2 799	3 180	2 909	3 200
Skulder						
Långfristiga skulder		304	405	304	304	304
Kortfristiga skulder		1 572	1 379	1 616	1 575	1 662
Summa skulder		1 876	1 784	1 920	1 879	1 966
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		5 002	4 526	5 213	4 820	5 235
ANSVARSFÖRBINDELSE						
Pensionsförpliktelser		4 764	4 981	4 759	4 806	4 662
Förvaltade stiftelser, marknadsvärden		386	380	-	378	

Noter till kassaflödesanalys

Not 1 Pensionsportfölj

Bokfört värde, Mkr	698
Marknadsvärde, Mkr	763

Not 2

Avtal om checkräkningskredit finns på 400 Mkr.

Not 3 Eget kapital

Rättelse soc avg, Mkr	- 40
-----------------------	------

Landstinget
DALARNA